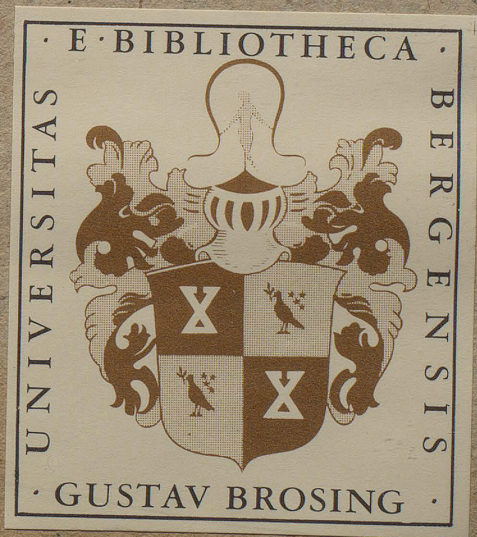

Universitetsbiblioteket
Brosing Box 28

Bruce, J.N.

Margaretha Maria Penzance

Gedens Helligdom.

Universitetsbiblioteket
Brosing Box 28

En

Faste = Prædikken

i Anledning

af

Math. 27 Cap. 25.

Holden i Korskirken

af

J. N. Brun.

Bergen. Trykt hos N. Dahl 1792.

Jeg lod denne Tale trykke, fordi man i en Uge-Prædiken ikke har den Mængde i Kirken af den arbejdende meenige Mand. Jeg ønsker, og mange Religionens Venner med mig, at Eed i mange Tilfælde maatte affattes, hvor den nu bruges. Jeg vil nævne nogle, mig her paa Stædet bekiendte: Stævneløseres Uvhiemlinger; kunde ikke disse eengang for alle aflægge et Slags Embeds Eed? Besigtelses Forretninger og Taxationer over Pant, hvori Stiftelses Midler skulle sættes, hvor upasseligt at derved skal bruges Eed, og hvor lætsindig misbruges den ikke? Ogsaa i alt for mange Tilfælde Handelen vedkommende, er den nok alt for meget paa sit urette Stæd. Aldrig burde den bruges, uden hvor Sandhed ikke anderledes fandt komme for Lyset. Saa burde og den Dommer strængelig tares, som paalægger Eed, hvor det kunde undværes. Ogsaa bør jeg erindre, at hvad jeg har sagt om Næderne er National-Karakter, og at ingen Regel har flere Undtagelser end denne. At ikke allene nogle, men endog mange Individuer, ere netop det modsatte af dem jeg har malet, nedriver ikke min Sætning. Naar jeg siger, at Nordmanden er stærk og kæk og troefast, agter jeg mig ikke igiendrevet, om man nævnte mig 100de Uslinge, 100de Kujoner, eller 100de nedrige Troeløse blandt mine Landsmænd.

510753

Saa sandt hielp mig Gud og hans hellige
 Ord. Hvo kiender ikke denne vor Eeds fryg-
 telige Ord? Hvo erkiender ikke i disse Ord et Ønske,
 i dette Ønske en Handling af yderlig Bigtighed? End-
 og du, min Ven! som gaaer hen at bekræfte med dette
 Udtryk, hvad du vist veed at være Sandhed, taler eller
 skriver ikke Ordene, uden med skielvende Røst eller bæ-
 vende Haand! Man kalde det Fordom længe nok; jeg
 vilde ønske, den var almindelig, og at jeg med denne
 min Tale kunde roedsæste den i Hierterne, at man nø-
 dig vil aflægge denne Sed, endog i klare Sager.
 Frygttagtighed er mig her ulige elskværdigere, end
 den lætsindige Frækhed, med hvilken man tankeløs gjør
 Sedene, som man kunde gjøre en hverdags Gierning.
 Ordene indeholde dog en Bøn, frembaaret for den
 alseende Dommers Ansigt, og Meeeningen er denne:
 Saa vist, som det er sandt, hvad jeg vidner, gid saa
 vist den Gud, som er eene mægtig, ville hielp mig i
 Nød og være min Tilflugt, naar jeg trænger, naar jeg
 fra min Elendigheds Afgrund, naar jeg i Dodens Strid
 raaber til ham; Gid saa vist Guds hellige Ord
 maatte blive mit saarede Hjertes Lægedom, min Leede-
 Stierne i den mørke Nat, min sulde Rustning mod alle
 Fienders Piile. Blot at tale eller skrive disse Ord med
 Kulde, med Ligegyldighed, uden at tænke, ret som man
 skriver Udskrift paa Breve, eller som man beegner u-
 vedkommende Fremmede med brugelige Høfligheds For-
 mularer, blot dette er at tage Guds Navn forsæns-
 gelig, og Herren vil ikke holde den uskyldig,
 som gjør det. Til Bigtigheden af Sedens Indhold
 kommer Stedet, hvor Sed sædvanlig, og, om jeg
 maatte raade, altiid burde aflægges, naar det ikke var u-
 mueligt. For Domstolene. Steder, der, næst vore
 Guds Huuse, burde være os de helligste paa Jorden.
 Der

Der maatte man ikke komme, uden at erindre den store Dag, da det bør os alle at aabenbares for Jesu Christi Domstoel. Dommeren gjør Guds Gierning paa Jorden, og Vidnerne ere hans Dyne og Orne, hvorigiennem han bør indhænte Sandheds Kundskab; men hvert Vidne skal afhøres meer end een Gang, alle for en høyere Ret, for den Allerhøyeste, for Dommeren, som seer i Mørket. Nu det anbefalede Forhold ved Sedens Aflæggelse, at række sine tre Singre i Veyret; Een i sig selv intet betydende Gebærde, dersom ikke Lovgiveren havde sagt hvad den skulle betyde. Men nu er det ikke Vidnet tilladt at tænke sig andet derved, end hvad Lovgiveren har sagt, at han derved skal tænke, nemlig: Den Tre-eenige Gud, Faderens Beskiærmelse, Forsyn og Kierlighed, Sønnens Berkyld og Fortieneste, den Hellig Aands Trøst, Samfund og Naade. Hvo som nægtede vor Kirkes Lærdom om Tre-eenigheden burde nægtes, i det mindste paa denne Naade at aflægge Sedem; thi Singrenes Oprækkelse er et ved Lovene bestemt Billedsprog. Og det er ligesaa vel en Trøelshed, en Modsigelse, at forklare sig dette Sprog efter sin egen Naade, som det var at tænke sig andet ved Sedens Ord, end den Indhold, Lovgiveren gav dem. Vel og viiselig er der sørget for alt, hvad som kunde gjøre Sedem høytidelig. Usandskelt, at den aldrig, uden mueligste Høytidelighed, blev aflagt: aldrig, uden i Nødsfald, aldrig, uden i vigtige Begivenheder. Usandskelt, at enhver Regiering vilde lade dens Brug være saa fælden, som mueligt, for ikke at gjøre denne Helligdom almindelig; thi hvor sørgeligt, naar Banen gjør den til et blot Mundheld, og endnu sørgeligere, naar man meener at snøe sig ud fra Sedens Følger ved kunstige Forbeholdenheder. Hører ikke den Evige Sedens Ord, og mon han kunde skuffes ved Rænker? Men allersørgeligst, at vidne hvert imod sin egen Overbeviisning. Lad mig da forklare

klare dig, min Ven! Ledens Indhold: Gid den
Tre-reenige GUD, som jeg med mine oprakte Fingre be-
liender, aldrig maatte unde mig sin Hielp og Bistand,
gid jeg aldrig maatte have i GUD en Fader, aldrig af
denne Fader nogen Besskiermelse, aldrig Bessignelse af
ham til nogen Gierning! Gid GUD min Frelsers Blod
være spildt paa min Siel, og hans Verdskyld aldrig
komme mig til Gode! Gid ingen Aandens Trøst træn-
ge ind til mit Hierte, ingen Naaders og Bonners Aand
giøre mine matte Sukke Bistand, naar jeg vilde raabe
af dybsens Nød! Gid jeg aldrig smage Trøsten af Guds
Ord, aldrig meere see dette Lys i Mørket, aldrig meere
kunde følge dette Guds Raad til Salighed! Saa be-
der det falske Vidne over sig selv, saa spotter han
bedende den evige Dommer, saa nedkaldet han over
sit blotte Hoved Himlens Forbandelse, og aabner un-
der sine Fødder en Helveds Afgrund, naar han vidner
Løgn, og siger: Saa sandt hielp mig GUD og
hans hellige Ord. O! min Ven! det var bedre,
at du ikke havde Tunge i din Mund, end at du saa
skulle bruge den; bedre, at du aldrig havde seet Dagens
Lys, og aldrig haft Orne at høre med, end at du saa-
ledes skulde bekræfte, hvad du ikke hørte og ikke saae.
Ulyksalige! du maatte betænke, at du gaaer fredløs
paa denne Jord, som en dømt Misdæder, bævende un-
der det dragne Sværd, der hænger i et Haar over dit
Hoved. Du maatte frygte, synes mig, for den heele
skionne Natur, naar du saae et Bierg, at det vilde
falde over dig, en Flod, at den ville bortskylle dig, den
flette Mark, at den vilde revne under dine Fødder, og
begrave dig, som Kore Datan og Abiram. Er der nu
en GUD til, og et Liv efter dette, og Straf og Len i
dette Liv, saa har du stampet mod Braaden, saa har
du bereed dig selv en Jld, saa er du Dødsens Mand,
Fordømmelsens Arving, og det vil blive dig forfærdel-
igt, at falde i den levende Guds Hænder. Christne!

Kiere

kiere Christne! farer ikke vild, Guld lader sig ikke spotte!
 Bæver for Eeden med hellig Nødsel! Den være Eder
 som den brændende Tornebush, fra hvilken Rosten raabte:
 Drag dine Skoe af dig; thi den Sted, som du staaer paa, er hellig. Naar du nødes, min
 Ven! at fremsige Eedens Ord, da lad Sandhed være
 dig kier, om du har dig selv kier, lad din Siel oplefte
 sig, dit Hierre udbreedes, saa skal Eeden være dig et
 godt Dnske, Dnsket opfyldes over dig med Belsignelse,
 og saa skal du kunde tænke, i det du sværger: Gid
 saa vist den Tre-eeenige Guld, Fader, Søn og Hellig
 Aand, være min Tilflugt og Styrke; thi jeg trænger
 altid! Gid han saa vist ville hielpe, naar jeg meest
 trænger, saa blev jeg vist hiulpen! Maatte saa vist
 Guds hellige Ord, som jeg agter høyere end Guld,
 være roedfæstet i mit Hierte; Saa veed jeg da vist, at
 jeg aldrig under nogen Byrde skulde segne, aldrig for-
 lades i nogen Nød, aldrig i nogen Strid tabe Slaget,
 aldrig tabe min Krone. Saaledes kan Eedens Dnske
 blive nogle en Døds Lugt til Døden, og andre en Livs
 Lugt til Livet. Saadant Dnske finder jeg i Terten:
 Hans Blod komme over os og over vore Børn!
 Jeg finder Eeden i dette Dnske, og i Dnsket 1) For-
 bandelse over Meenedere, 2) og Velsignelse
 over dem, som bruge det i en modsadt Meening.
 Dnsket har meget tilfælles med vor Kettergangs Eed:
 a) Det er vilkaarligt. Wilkaaret staaer vel ikke
 nævnt udtrykkelig, men vi skulle finde det ved Fornuft-
 slutning. Pilatus siger: Jeg er uskyldig i denne
 Retsfærdiges Blod. Og for saavidt som Folkets Dnske
 er et Svar paa disse Ord, er Meeningen denne: Vi
 frietage dig for alt Ansvar, vi tage det aldeles og al-
 tene paa os selv, og vor Sag skal det blive. Og om-
 endskiont det nu ikke gaaer an, mellem Mennecke
 og Mennecke saaledes at transportere Synder,
 som man kan giøre det med Pengegiæld. Omendskiont
 ingen

ingen kan synde frit paa andres An- og Tilsvær, og
 altsaa Pilatus er brosthouden med den Borgen, man
 stiller, saa siger dog Folkets Svær ham, at de ville ta-
 ge alt paa deres Samvittighed, og at han derfor skul-
 le være ubekymret. Men Sværet, som et Dusse be-
 tragtet, hvo seer ikke, at Folket dermed vil have denne
 Meening om Jesu Fordømmelse bibragt Pilatus og
 al Verden? "Pilatus maa nu have afhørt Vidner, un-
 "dersøgt Handlinger og fældt Dom saadan, som han
 "vil, saa ere vi saa forsikrede om Ketsfærdigheden i Je-
 "su Fordømmelse, at vi alle med een Mund frit tør s-
 "kke, at dersom han lider uskyldig, hans Blod da maa
 "komme over os og over vore Børn!" At Jøden vil
 have dette Vilkaar med forstaaet under dette Øn-
 ske, grunder sig ikke paa Gissning, men paa Tingens
 Natur; thi intet Menneske beder uden Vilkaar, at en
 andens Blod skal komme over ham, og saa var det en
 unægtelig Folge her, at dersom Jesus dømmes med
 Rette, saa kom ikke hans Blod over Israel og Israels
 Børn. Nu kommer altsaa alting an paa dette Vil-
 kaar; den heele Folge af Ønsket hænger deraf, lige-
 som med Eeden hos os. Er det Usandhed vi bevidne,
 frabede vi os Guds Bistand, er det Sandhed, tilbe-
 de vi os den; Fortiener Kristus at døe, saa hviler in-
 gen Blodskyld paa Jøderne; fortiener han det ikke, til-
 beder de sig den Straf, Morderen med Rette fortiener;
 Hvordan er det da med dette Vilkaar? Lader os
 antage et Øneblæk det Tilfælde, som saa tit træffer ind
 i Verden, at Fordomme, Bankundighed, Partie-Vand
 forblindede Folket, saa de selv troede Jesus var straf-
 skyldig; hvor meget love de ikke enda? og enda, hvor
 formasteligt at bygge timelig og evig Bælfærd paa et
 Vilkaar, som dog lettelig kunde forholde sig anderledes,
 end man tænkte; hvo kiender ikke Mængdens vrangvii-
 se Begreb om Lov og Ret; De torde ofte sætte Siel og
 Salighed i Pant paa, at de leede uskyldig, hvor de dog

fik, hvad deres Gierninger forskyldte, og nu igien, at den var Dødsens Mand, som blot havde fortørnet dem. De raabe: Korsfæste! korsfæste! naar nogen har giort Indgreb i deres Fordeele, eller angrebet deres Fordomme, og de turde vel vove, om det blev tilladt, at vidne med Eed i saadanne Sager. Men, Kiere Christen! rør ikke med gloende Gløder, træd aldrig frem at vidne i uvisse Sager, hvor du ikke har Oplysning nok, i Ting, som ere over eller udenfor din Dommekreds! Det er ikke tilstrækkeligt for Samvittigheden, at sige: Jeg vedste det ikke bedre, jeg troede, det var saa, jeg begreb det ikke anderledes. Hvor tør du paa saa løs Grund bygge dette forfærdelige Ønske: Saa sandt hielp mig GUD og hans hellige Ord! Det er sørgeligt, det er begrædeligt, det er en Skændsel i Christenheden, at man i mange Tilfælde skal kunde endog med Rette tvivle om den Sandhed, som ved eedtagne Vidner er bekræftet, og hvor disse dog ikke troede at de vidnede Usandhed, men hvor de have taget Skyggen for Legemet, det sandsynlige for Virkelighed, eller vidnet i Sager, som var over deres Begreb, eller som de ikke have kundet rigtig undersøge. Men vi antog kun et Øyeblik, at dette var Tilfældet med Jøderne; det var det ikke, det kunde det ikke være. De troede ikke selv, de kunde ikke troe, at JESUS med noget Ord, med nogen Handling havde fortient Døden. Det var de meest oplyste af Folket, som her gave Tønen an. Folk, som selv havde samlet med ængstelig Ælind, med den meest hadefulde og lumskte Efterstræbelse, alt hvad samles kunde, og enda intet, plat ud intet fundet, fremstillet falske Vidner, men de komme ikke overeens, bestukket Judas, men faaet deres Penge tilbage, men seet Forræderen tage en Ende med Forstrækkelse, tvunget Pilatus til at domme; men hvordan led Dommen? Han domte ikke, at JESUS var skyldig til Døden, men at deres Begiering skulle skee, og han erklærede i sam-

me

me Dyeblik Jesum for den Retfærdige, og altsaa maa
 de i deres Hierters Jnderste være overbevist om, at
 Jesus blev et Offer for deres blodtørstige Had, og at
 han efter ingen guddommelig eller menneskelig Lov hav-
 de fortient at døe. O! hvad er da deres Onske høyst
 formasteligt: b) Hans Blod komme over os og
 over vore Børn! Det er formasteligt mod den Paa-
 giældende; det gielder her Ære og Liv, og det er i
 Æres og Livs Sager Sed fornemmelig bør giælde. Hvad
 er nu da din Tunge, du falske Bidne! Mon ikke den
 Dolk, som igiennemborer din Næstes Barm? Og sig
 mig, hvis Liv og Ære er beskyrmet, om Eden taber
 sin Helligdom? Er Jesus den Ufkyldige, den Ret-
 færdige, den Sagtmodige, den allevegne Belgiørende,
 er han ikke beskyrmet, hvo skulle da være det? Gaaer
 det saa med det grønne Træe, hvor vilde det gaae med
 det tørre? Men Sedens heele Helligdom er grun-
 det i Religionen; Man undergrave dens Grundset-
 ninger, eller indføre i Gudsdyrkelsen Kulde og Egegyl-
 dighed, man give os Menneske-Snak i Stedet for
 Guds Ord, det Spøgelse, som vi kalde Ære, i Ste-
 det for Samvittighed, saa er det ude med Sedens Hel-
 lighed, saa slukker man os ikke allene et Lys, uden at
 tænde et andet, men man sætter vor Ære, vort Liv
 blot for falske Bidner. Det Underpant, som skal være
 Dommeren sikker Borgen, bør være større, end den
 omtvistede Pengesum; Naar det galt min Ære, og no-
 gen vidnede mod mig blot ved sin Ære, saa var det kun
 lige mod lige, saa var Dommeren endnu lige klog, hvad
 enten den Anklagede eller Bidnet var det man kalder en
 Mand af Ære; Men Guds Naade, Siel og Salig-
 hed er en uendelig vigtigere Borgen i det Menneskes
 Mund, som jeg bør tiltroe Religion og Samvittighed.
 Man fraskille kun Religionens Begreber fra Eden,
 saa gad jeg nok vist, hvad som skulle betrygge endog saa
 Fyrsten paa hans Throne. Æren maaskee? Den er

Kun en Meening, kun en Dom om Fortienester, hvad man kommer overeens om at kalde Fortieneste; det er Vre. Saaledes kalder man det engang Vre, at adlyde Fyrsten, og en anden Gang at modsætte sig hans Befalinger, indskrænke hans Myndighed; men en Christen, som har gjort sin Konge Troeskabs Sed, liider heller taalmodelig, end han brøder Eeden, og sætter sin forventende evige Salighed i Bøve. Uden Religion er ingen Sed, uden Sed ingen borgerlig Sikkerhed; Men hvor der er Religion, og Sed grundet paa den, og nogen da vidner mod sit bedre Vidende, der er Ønsket formasteligt mod dem selv, som gjøre det. Eeden indeholder altid noget vi begiære opfyldt. Folket begiærer: **Hans Blod komme over os og over vore Børn!** Lad det hævnnes over os, om han døer uskyldig! Lad vort Blod igien udgydes, og vort Liv blive et Offer for den, vi ikke have fornærmet! Hævnen hører mig til, siger Herren, og det Hoved stod aldrig trygt paa sine Skuldre, over hvilket der hvilede Blodskyld. Gruesomme Jæder! mod Eder selv gruesomme! I vende Dolken mod Eders egen Barm ved dette Ønske; ja dobbelt gruesomme; I blive Barnemordere tillige, I indsætte Efterlægten til at arve Forbandelse: **Hans Blod komme over os og over vore Børn!** I blotte de spæde Glutters uskyldige Bryst for Fiendens Everd, I saae en Sæd, og om ikke I selv, saa skulle dog de høste. At have ræddet Liv, dømt Ret, vidnet Sandhed, husvalet Betrængte, giver vist nok noget efter sig, det kommer igien seent eller tidlig, du høster Frugt, enten du eller dine, enten i Tiid eller Ewigighed. Men det Onde, mon det allene skulle være en Sæd uden Liv, som ikke spirer op? Nej! han sidder høyt, Høstens Herre, og seer dybt, og hører det Ønske, hvormed du og i Særdeleshed formaster dig mod Guld: **Hans Blod komme over os og over vore Børn!** Hvorfra skulle dette Blod komme? Hvorledes? Eller hvo skulle føre det

det over dem? Hvo, uden den Allmægtige? og mon han ikke kan? Mon der skulde fattes hans hævnende Brede Handtlangere? Eller ville de sige: Du skal ikke ramme os, din Haand skal ikke række ned til vore Hoveder; Din Lynild skal brækkes paa vort haarde Bryst, vi agte ikke timelig eller evig Straf. Saa trodser, saa bespottes det falske Vidne den evige Dommer med dette Duffe: Saa sandt hielpe mig GUD og hans hellige Ord! Dette er hvad man kan kalde Majestæts Forbrydelse mod GUD. Jorden er et Støv i Guds Haand, og du indtager en liden Punkt paa den store Jord, og du tør trodse alle Tings HERR. Betænk, hvad du vover! Hvad tænkte du om Simai, Gerae Søn, som gif alleene, og bandede Kong David, og kastede Steene imod ham, og David, selv kiel, havde alle sine Vældige rundt omkring sig, er han ikke kied af Livet, udsætter han sig ikke for de grueligste Piinsler; men meere vover den, som med falsk Ed opfordrer den HERR Zebaoth til frygtelig Hævn. Men maaskee den kommer ikke, maaskee der voves intet, maaskee den Evige skiotter ikke om, hvad Jordens smaae Sønner foretage sig? Mey! et løgnagtigt Vidne skal omkomme, siger Salomon. GUD hører Bønner, lige indtil de Forbandelser, Menneket onsker over sig selv, og skiel; thi han bønhører dem. c) Jødernes Ønske blev opfyldt; Jesu Blod kom over dem, ikke længere end 40 Aar derefter. Utsaa levede vel endnu nogle af dem, som bade denne Bøn, overalt levede dog deres Børn, og fleere Gruesomheder havde vel aldrig begegnet et Folt paa Jorden, end de, som bleve udøvede i Jerusalem's Beleyring og Ødelæggelse. Blandt andet fortæller Josephus, selv en Jøde, at hver Dag, meere og mindre, bleve 500 Jøder hudstrøgne og korsfæstede tæt under Muurene. Der maatte Brødre see deres Sødskende, Hustruer deres Mænd, Modre deres Sønner paa piinligste Maade omkomme for deres Dyne. Hunger

ren og Væsten myrdede inden deres Bolde, Muurene bleve tilsidst brudte, Staden ødelagt, Tæmplet brændt, og den elændige Rest af Folket drevet i Landflugtighed, evig fordrevet indtil denne Dag. Jo, mine Venner! GUD hørde Eder, og hævnedes sin Søns Blod, det kom af Ødelæggelsens fulde Skaaler, og blev udøst over dette Folk; Ja, Meen-Eedernes Børn leve endnu. Der er i denne Time ingen Skif med deres Gudsdyrkelse, ingen Aand i deres Andagt, ingen Ære med dette Folk blandt Folkene paa Jorden, de have intet Land, ingen Stad, intet Navn eller Nummer blandt Staterne, ingen Fyrste. Andre Folkelag have været nu i vorende, nu i aftagende, men det jødiske Folk have nu i 1700 Aar gaaet som med en bestandig Hængeshge; De have Rigdom, men kunne ikke nyde den som andre Rige; Der ligger, GUD veed, hvilket Baand paa dem; Der er ingen Hæder og Ære med deres Overflodighed, ingen Smag i deres Forlystelser, intet Liv i deres Glæde; I Steden for den ædle Handtering, at dyrke Ager, arbende i Wiingaaerde, og opelske deres Ollie-Træer, søge de nu den eeneste Rigdoms Kilde, som opvælder af andres Skade; Deres Triumphere ere de smaae smutsige Bedragerier, hvormed de vinde Rigdomme fra Tyrk og Tartar, fra Christen og Hedning, og naar det lykkes dem at samle meget, synes dog det bedste at fattes, Belsignelsen. De forekomme mig blandt andre Nationer som det vantrevne Barn blandt sine trivelige Brødre og Søstre. Jo, til visse er Jesu Blod kommet over dette Folk og deres Børn, og den samme GUD, som hørde og bønørde, hører endnu, naar nogen besegler Usandhed med disse Ord: Saa sandt hielp mig GUD! Det kommerielden til vor Kundskab, naar nogen gjør falsk Eed, og vi tør ikke bestemme som afgjort, at timelig Straf altid, eller strax, eller synlig følger derpaa, men dette kan vi viide med Visshed: det falske Vidne har høytidelig

delig frabedet sig al Hielp af Gud, al Trost af hans
 Ord, og vi kan tænke os saadant Menneſkes Forfat-
 ning, naar han, ſom vi andre, lættelig ſtædes i Nød,
 hvor Gud allene kan hielpe, hvor intet, uden Ordets
 Trost, kan opholde i Troe og Taalmodighed, da raa-
 ber han til den viide Verden, og raaber omſonſt, kla-
 ger ſig for Ven og Uven, og klager forgiæves. Lad
 ham da, om han kunde, med ſorte Kunſter beſvære Hel-
 vedes Afgrund, men den ſkal ikke redde ham. Han
 bær Helvede i ſin Barm, medens han endnu gaaer paa
 Jorden, og føler i Tiiden den Ild brændende, ſom i
 Ewigheid ikke ſkal ſlukkes; Han æder ſin onde Giernings
 bittere Frugt, og, om ikke før, ſaa i Dødens Stund,
 vil han ſmage den Malurt, ſom han ſaaede, der han
 ſagde Eeden. Det vil holde haardt at finde Redning.
 Det vil være en grueſom Tanke: Snart ſkal jeg ſtaa-
 for den forfærdelige Gud, hvis Brede jeg har trodſet,
 og naar det værſte kommer, ſom jeg frygter, ſaa er det
 ikke andet, end hvad jeg ſelv had om; jeg ſaaer efter
 Ønſke, mig ſkeer, ſom jeg vilde. Dog, lad mig trække
 Forhængen ned for denne Forfærdellers Stueplads, la-
 der os tage Ønſket af Folkets Mund, i Læſten frem-
 bære det for vor Saligheds Gud, og tilbede os kraftig
 Veſignelſe.

2) Vi give da Ngt paa, hvad Mæening vi
 bør foreene med dette Ønſke. a) Ved JEſu Blod
 forſtaa vi JEſu Død; thi JEſu Dødsmaade beſtod
 ogſaa deri, at han udgødde ſit Blod. De alt for
 materielle og ſandſelige Udtrykke om dette Blod, ſom
 man endnu læſer i gudelige Bøger, bør vi undſkyld-
 naar vi betænke, at alt det Blod JEſus udøſte i Get-
 ſemane paa Golgata af hans blodſvedende Anſigt, af
 hans Hænder og Fødder, af hans aabnede Side, hans
 ſidſte Hierteblod randt fra den evige Saligheds Kilde:
 JEſu Menneſkeſierlighed. Den forfængelige Ver-
 den tilgive da reedelige Lærere, om deres Udladeller
 kunde nu og da være overſpændte. Man taler ſaa ſtarke
 og

og saa gierne om den Ting man elsker. Og Verden
skulle ikke spotte, ikke engang med Udtrykkene, thi
skiont vi viide, at det var Jesu Død som forsonede
os med Gud, saa hiemler dog all Talebrug at sætte
Blod i Steden for Død, og Skriften hiemler det Je-
su Christi Guds Søns Blod renser os af all
Synd. 1 Joh. 1. Vi ville bede: hans Blod kom-
me over os, og tænke dermed, hans Død komme os
til Gode, være vor Sields Betalning, vor Synnds
Udslettelse, ogsaa kan vi vel ikke bede en bedre, aldrig
en vigtigere Bøn, vi samle der alt i eet, og vi bør i
Særdeleshed tænke os dette samme som et Hoved-Ind-
hold af vor Ledes Ord, naar vi sige: b) Saa sandt
hielp mig Gud og hans hellige Ord. Skulle
vi her ved Hielp forstaae blot eller fornemmelig: Hielp
til Helbred, naar vi vare syge, til Rigdom naar vi
vare traengende, til Guede af Jorden, Trivelse for
Næget, af Havet Betsignelse. Vi udelukke vel ikke
heller disse Ting af Sedens Indhold, men de maatte
i Christnes Mund dog aldrig udgiere Hoved-Indhol-
den. Denne maatte endelig være: at Gud, for sin
Søns blodige Lidelses Skyld, vilde forlade os vore
Synder, thi da først ere vi ret hiulpsne. Gud lod en
macedonisk Mand aabenbares i Synen for Paulo, og
lægger ham denne Bøn i Munden: Kom ned og
hielp os. A. G. 16. Var det i Strid mod Fienden,
eller til at dyrke Jorden, eller til at lære dem Kunst-
Ney, intet af alt dette, men til at give dem Salig-
gjørelsens Forstand ved deres Synders Forladelse, til
at komme i Samfund med Christo, lære Guds Raad
til Salighed. Dette var Hielp. Det hielper ikke Pi-
latus, at han toer sine Hænder i Vand, men angret
hans Synd ham, søger han Raade, begiærer han si-
ne Synders Renselse i Jesu Blod, saa kan ogsaa
han blive hiulpen, saa vil det guddommelige Gien-
ogsvaer ogsaa sige til ham: Jeg haver bønhørt dig i den
beleilige Tid, og hiulpet dig paa Saliggjørel-
sens

sens Dag. 2 Cor. 6. Altsaa kunne Christne ikke andet end lade dette være Indholden af deres Sed, Meeningen af den Hielp de begiere: Gid saa vist Christi Forriensete komme mig til Gode, hans Blod rens mig af all Synd. Gud, min himmelske Fader, tage mig til Naade i sin Søn den elskelige; Dette heeder kortelig: saa sandt hielp mig Gud. Og sig mig nu ret, min Ven! er du ellers hiulpen, og hvad kand alt andet hielp dig? Hvad hialp det et Mennecke om han vandt den gandske Verden, naar han skulde lide Skade paa sin Siel, og kan han redde sin Siel uden igiennem denne Ven? Beed du andet til Salighed, jeg veed det ikke, end Jesum Christum og hannem korsfæstet. Og altsaa endnu engang, hvor vigtig Eeden, hvor helligt Onsket; thi dette Onske opfyldt, saa har du c) den kraftigste Velsignelse. Jesu Blod over os i denne Meening, det er vor Salighed. Vi have, siger Paulus, Forløsning formedelst hans Blod, som er vore Overtrædelsers Forladelse. Jesu Blod over os, saa er der Hielm paa vor Pande mod alle Fienders Piile, saa læser jeg om Jesu Christi Stridsmand: De vunde formedelst Lammets Blod og Vidnesbyrdets Ord. Jesu Blod over os, saa ere vi fredlyste, som hiine i Egypten mod den dræbende Morder-Engel ved Paaske-Lammets Blod, saa har Gud sat sit Mærke paa os, vi ere hans Eiendom, og ingen skal rive os af hans Haand. Jesu Blod over os, det er som Dugg paa Hermon eller som den Flod der løb ud af Eeden at vande Haven. Og Guds Bæk er fuld af Vand, der er nok for alle, for os og vore Efterkommere. Vi kunde nok bede: hans Blod komme over os og over vore Børn; gid de maa opvære i den samme Troe, renses af deres Synder ved det samme Blod! Gid de og vi, naar vi skulle møde paa den store Dag, naar vore beste Gierninger ere som et besmittet Klædebon, naar vi forgiæves ville indvirke i vore Bryniet vore Kiempe-Bedrifter, gid vi da maatte findes i den

Høytids

Hoytids Dragt, om hvilken Iohannes taler, naar han beskriver de forløste Sieler: Disse ere de, som have gjort deres lange Kiortle hviide i Lammet's Blod. Saa være da Iødernes Ønske i vor Mund, i vore Hierte, i den gode Meening frembaaret i Dag til vor HERRS IESU Christi Fader: Hans Blod komme over os og over vore Børn, og det skal opfyldes til Belsignelse. Vi gjøre aldrig dette eller noget andet Ønske med Letsindighed, og for alting ikke uden hellig Erfrenghet denne vor Eed: Saa sandt hielpe mig GUD og hans hellige Ord. Men af, hvor usormærkt, hvor alt for betimelig vennes og forberedes ikke Mennesket til at agte Eed ringe, ved disse ewige Eeder i daglig Tale, denne affkuelige Bulder af udsagte Forhandelser ved hvert andet Ord. Høre vi ikke, til Skiændsel for Christenheden, paa vore Gader og Torve, disse dyrebare Ord: GUD, Siel, Salighed, ja IESU Pine og Død, altid paa sit urette Sted, altid indkastede mellem Brede og Skiølds-Ord. Du synder saa længe mod det andet Bud, til du ender med Synd mod det ottende. Og nu den sørgelige Sorargelse for de uskyldige Smaa, vi vænne deres læspende Tunger til at spilsægte med IESU Pine og Død, kunne dette ikke lættelig føre Dommen over os, og opfylde med alt for tunge, alt for eftertrykkelige Plager, dette Ønske: Hans Blod komme over os og over vore Børn. Milde GUD og Fader! forbarne dig over os og straf os ikke i din Brede. Du som gav os Tunge at tale med, og lagde dit hellige Ord paa vor Tunge, lad før vor Tunge hænge ved vor Gummie, førend vi skulle med den formaste os mod din Guddom og sige falskt Bidnesbyrd. Selligt worde dit Navn! dit Ord være dyrebart for vore Hierte, og Sandheds Kierlighed dybt indpræntet i dem. Lad vor Munds Taler behage dig, og vort Hiertes Betænkning være for dig, HERR! vor Klippe og vor Gienløser, Amen.

